

Duokit FRAKĄ

Tarpukario
LIETUVOS SPAUDOS
įvairenybės

TYTO ALBA

Duokit FRAKA

Tarpukario
Lietuvos spaudos
įvairenybės

Sudarė
Akvilė Žilionytė

VILNIUS 2015

TURINYS

++++

7/ PRATARTIS

9/ IŠ UŽSIENIŲ

41/ KAS GIRDĖTI LIETUVOJ

85/ ALIJOŠIAUS, ANT. MEŠKERĖS
IR KITŲ RAŠINIAI

125/ ĮVAIRENYBĖS

161/ KULTŪRA

179/ MADISTAMS

193/ PATARIMAI

207/ SKELBIMAI

PRATARTIS (SUDARYTOJOS ŠNEKA)

Tarpukario laikraščiuose aptinkame, kad tuometiniai ežiai plėšydavo laikraščius ir mokėdavo išjungti telefoną. Kad Telšių kiaulės mėgo ne džiazą, o geras simfonijas. Kad gandrai buvo gribišiai – vogdavo marškinius, kelnes ir nosines. Kad Kauno užkandinėje žmonės gerdavo pieno šampaną, o Šakių tarnaitės aplaižydavo viščiukus prieš nešdamos į stalą. Aptinkame, kad prosai raudonomis rankenėlėmis geriausi, o baltomis – prasčiausi. Sužinome, ko nedrįso Jonas Jablonskis ir kiek uždirbo Kipras Petrauskas kas kiekvieną minutę dainuodamas operoje, kur buvo galima nusipirkti nepamainomo jubiliejinio Kipro Petrausko muilo, įdužusių kiaušinių, spanguolių ekstrakto ar acto esencijos.

Tieji tarpukario laikraščiai įkūnijo ir svajones – svajojama apie aparatą, kuris iš pieno išskiria smetonėlę ir muša sviestą, apie tam tikrą ratą, kuris muilina ir plauna mažus vaikus, apie mašiną, kuri iš daržo surenka daržoves ir uogas, svajojama apie virdulį, kuris į puodelius supilstytą kavą ir paduotų visa, ko reikia prie kavos.

Šioje knygoje šmaizioja popieriniai vaikinai su kepurėmis, jie atsistoja ir ima visaip pliaukšti – trukdo skaitytojams skaityti, o klausytojams klausyti. Knygoje sudėtose

istorijose minimos merginos ir apysenės moterys – vaikšto, rūko ir svajoja apie veidrodėlį, kurį galima susivynioti ir įsikišti į kišenę. Žmonės daug šoka, paskui eina išpažinties. Žmonių daug. Ir jie, kaip byloja ši knyga, apsciai prisigyvena, priklaidina ir primeluoja. Laikraščiai nėra patikimi liudininkai, juose dažnai atsiranda ir to meto autorių interpretacijų klaidų ir klejonų. Dėl to juos ir skaitau.

Knyga supažindina su anų dienų realijomis, išnykusiomis kavinėmis, skalbyklomis, parduotuvėmis ir viešbučiais, anų laikų keistenybėmis ir nesąmonėmis.

Čia pateikti originalūs, netaisyti žinučių tekstai, taigi rašybos ir skyrybos klaidų aptiksite nemažai. Ir nors to meto rašytinė lietuvių kalba nėra tobula, ji turi tam tikro žavesio – kartais žinutės esmę atskleidžia atskiri žodžiai ar sakinio formuluotė.

IŠ UŽSIENIŲ

++++

**APIE ŽYDINČIUS STALUS,
PARYŽIAUS
KURIOZUS,
KARŠTĄ ITALĄ,
ŠUNŲ KAPINES
IR T. T.**

Kasdien labai pigiai parduodami geros rūšies

įdužę kiaušiniai

Pienocentro kiaušinių sandėly

Siauliuose, Stoties g-vė Nr. 3.

Kasdien labai pigiai parduodami geros rūšies įdužę kiaušiniai
 Pienocentro kiaušinių sandėly Šiauliuose, Stoties g-vė Nr. 3.

„Įdomus mūsų momentas“, 1937 m., Nr. 14

Amž. plunksnakočių d-vė
 Kaunas, Laisvės al. 52 tel. 20728 19

LIETUVA

Dirbtuvė „Lietuva“ gydo visas
 plunksnakočių ligas.

„Diena“, 1939 m. gegužės 14 d.

Elegantiškai ponijai
 vakarui, šokiams,
 pasivaikščiojimui

Tiktai aukščiausios kokybės elastiška, tikrai šilkinė kojinė

Cotton

Tiktai aukščiausios kokybės elastiška, tikrai šilkinė kojine
 „Diena“, 1937 m. rugsėjo 19 d.

++++

Šioje knygoje-laikraštyje gausu odekolono, muilo ir kvėpalų. Knyga moko kurortiško gyvenimo, nesišnekučiuoti su kaimynėmis daržuose, nekalti vinių į sieną samčiu, prosu, nežaisti peiliu, iš duonos nedirbti rutuliukų ir greitai nesisukinėti, aiškinama, kodėl labai švelniose draugijose vaisiai neimami į ranką, kodėl Rusijos vieversėliai čiulba kitaip nei vokiečių, ką daro meilė ir ką reiškia nedrįsti!

Keičiasi laikai ir vietos, lankome gyvuosius ir mirusiuosius, taip pat ir išgalvotus, vaikštome po tarnaičių paradus, šypsomės sėdintiems ponams. Uostom laikraščius – mat „tik apie 30 nuošimčių pliažininkų vynioja muilą į laikraščius, o kiti tenkinasi silkiniu popieriu“.

ISBN 978-609-466-092-4

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt